

<i>Sygn. akt</i>	<i>III AUa 187/13</i>
------------------	-----------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **23 maja 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Roman Skrzypek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Barbara Gonera SSA Urszula Kocyłowska
	Protokolant	st.sekr.sądowy Anna Budzińska

po rozpoznaniu w dniu **23 maja 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **K. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o emeryturę

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku **Sądu Okręgowego w Przemyślu**

z dnia **22 listopada 2012 r.** sygn. akt **III U 1011/12**

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 187/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 23 maja 2013r.

Decyzją z dnia 27 marca 2012 r. ZUS Oddział w R. odmówił wnioskodawcy K. S. prawa do wcześniejszej emerytury, powołując art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zmianami) oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 w sprawie

wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zmianami).

W uzasadnieniu decyzji Zakład wskazał, że zgodnie z art. 184 w/w ustawy ubezpieczonemu mężczyźnie po osiągnięciu wieku 60 lat przysługuje prawo do emerytury jeżeli spełni łącznie następujące warunki: na dzień 1 stycznia 1999r. posiada okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat -

w tym okres zatrudnienia w szczególnych warunkach wynoszący 15 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego i rozwiązał stosunek pracy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że wnioskodawca nie wykazał 15 lat pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a jedynie 10 lat, 5 miesięcy i 17 dni.

Organ rentowy nie uwzględnił charakteru takiej pracy, kiedy wnioskodawca był zatrudniony w GS (...) w P. od 1 października 1967 r. do 30 czerwca 1970 r., gdyż w tym czasie był zatrudniony jako uczeń zawodu oraz od 22 marca 1991 r. do 23 czerwca 1994 r., gdyż w tym czasie pracował jako sprzedawca - magazynier. Praca na stanowisku sprzedawcy nie była pracą

w szczególnych warunkach. Pracodawca powołał się na Dział IV - dział, w którym ustawodawca wymienił stanowiska pracy w warunkach szczególnych z tytułu zatrudnienia w przemyśle chemicznym.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł K. S., domagając się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury od dnia złożenia wniosku oraz zasądzenia kosztów procesu. W uzasadnieniu podał, że stanowisko organu rentowego jest błędne, gdyż czas pracy ucznia zawodu jest ustawowo ograniczony niezależnie od woli ucznia. W okresie pracy na stanowisku sprzedawcy - magazyniera wnioskodawca większość czasu przeznaczal na sprzedaż środków ochrony roślin. Wiązało się to z częstym otwieraniem magazynu ze szkodliwymi środkami. Ponadto w sklepie unosiły się zapachy ze środków ochrony roślin

i szkodliwe opary, które wnioskodawca wdychał przez cały czas pracy.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o jego oddalenie, powtarzając argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 22 listopada 2012r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Przemyśle oddalił odwołanie.

Sąd ustalił, że K. S., ur. (...), w dniu

19 stycznia 2012r. złożył wniosek o emeryturę przedkładając m. in. świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 10 stycznia 2012r. wystawione przez Gminną Spółdzielnię (...) w P. potwierdzające jego zatrudnienie w okresie od 1 października 1967r. do 27 października 1970r. na stanowisku uczeń- piekarz oraz piekarz, a także zatrudnienie od 4 maja 1971r. do 19 listopada 1998r. na stanowisku piekarz wymienione w wykazie A Dziale X, poz. 11 pkt 3 wykazu stanowiącego załącznik do uchwały Zarządu Głównego (...) z dnia 25 lipca 1983r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy spółdzielczości rolniczej. Kolejne świadectwo potwierdzało wykonywanie przez odwołującego pracy jako magazynier- sprzedawca znajdującej swe potwierdzenie w wykazie A Dziale IV, poz. 40 pkt 13 wykazu stanowiącego załącznik do w/w uchwały.

Celem ustalenia, czy wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych i na jakich stanowiskach, Sąd dopuścił dowód z akt osobowych i rentowych wnioskodawcy, zeznań świadków: B. S., A. C., S. K. oraz zeznań samego wnioskodawcy.

Niewiarygodne okazało się świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z 10 stycznia 2012 r. Pracodawca potwierdził w nim stałą i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę wnioskodawcy na stanowisku magazyniera - sprzedawcy wykonującego prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transport oraz konfekcjonowanie surowców, półproduktów i wyrobów gotowych - pylistych, toksycznych, żrących, parzących i wybuchowych. Z analizy akt osobowych wnioskodawcy i zeznań B. S. wynikało, że w tym czasie pełnił on również funkcję kierownika sklepu żelaznego, a do jego obowiązków oprócz sprzedaży środków ochrony roślin należało zamawianie towaru, wyjazd po

towar, sprzedaż artykułów żelaznych i sporządzanie raportów kasowych. Za wiarygodne Sąd uznał zeznania świadków: A. C., S. K. i B. S.. Współpracowali oni z wnioskodawcą, znali zakres jego obowiązków na poszczególnych stanowiskach. B. S. podała szczegółowo jakie czynności - prace, wykonywał wnioskodawca w okresie zatrudnienia w Sklepie (...)w P.. Dalej Sąd uznał zeznania wnioskodawcy za niewiarygodne w części dotyczącej zakresu jego obowiązków w okresie zatrudnienia na stanowisku kierownika sklepu(...) i równocześnie sprzedawcy - magazyniera środków ochrony roślin. Zeznania B. S. potwierdziły bowiem, że wnioskodawca nie zajmował się wyłącznie sprzedażą środków ochrony roślin, ale również wyjazdami po towar i sporządzaniem raportów kasowych.

Przechodząc do oceny prawnej Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawca nie przepracował wymaganego okresu w warunkach szczególnych,

w związku z czym nie spełnia warunków do przyznania dochodzonego świadczenia.

Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe nie dało podstaw do przyjęcia, by w okresie nauki zawodu piekarza w Gminnej Spółdzielni (...) w P. od 1 października 1967 r. do 30 czerwca 1970 r., odwołujący pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku w warunkach szczególnych. Sam wnioskodawca i świadkowie podali, że pracował w piekarni przez cztery dni w tygodniu po 8 godzin dziennie. Zatem nie był to pełny wymiar czasu pracy obowiązujący w tym zakładzie dla pracowników zatrudnionych przy wypieku pieczywa. Godziny zajęć teoretycznych wliczane do ogólnego czasu pracy, nie mogą być wliczone do czasu pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Praca ta ma być wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r.).

Sąd nie uwzględnił też okresu pracy wnioskodawcy na stanowisku kierownika Sklepu (...)w P., sprzedawcy - magazyniera środków ochrony roślin od 22 marca 1991 r. do 23 czerwca 1994 r., gdyż w tym czasie nie zajmował się wyłącznie pracami magazynowymi, załadunkowymi, rozładunkowymi, transportem oraz konfekcjonowaniem surowców, półproduktów

i wyrobów gotowych - pylistych, toksycznych, żrących, parzących i wybuchowych na stanowisku magazyniera, tj. pracami na stanowisku wymienionym

w Dziale IV, poz. 40, pkt 13 Uchwały nr (...)Zarządu(...)z dnia 25 lipca 1983r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy spółdzielczości rolniczej. Jak wyżej ustalono wnioskodawca był w tym czasie kierownikiem sklepu i sprzedawcą - nie tylko środków ochrony roślin, ale również artykułów żelaznych.

W konsekwencji Sąd uznał, że wnioskodawca nie spełnia wszystkich wymogów warunkujących przyznanie prawa do emerytury przewidzianych w art.32 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS tj. nie wykazał co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych i oddalił odwołanie wnioskodawcy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc.

W apelacji od powyższego wyroku wnioskodawca domagał się jego zmiany, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, zarzucając naruszenie § 2 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Wnioskodawca podtrzymał argumenty zawarte w odwołaniu od decyzji i podniósł, że skrócona norma czasu pracy ucznia jest normą ustawową, a nie umowną i w tym duchu należy ten przepis interpretować. Apelujący naprowadzał, że niewielkie w czasie prace biurowe kierownika sklepu, wykonywane w pomieszczeniu, gdzie rozchodziły się zapachy środków ochrony roślin przesypanych z worków 50 kg na mniejsze porcje nie mogą niwelować jego prawa z tytułu warunków szczególnych. To samo dotyczy wyjazdów służbowych po te środki.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy jest bezzasadna i jako taka podlega oddaleniu, bowiem zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Przemysłu jest trafny i odpowiada prawu.

Przedmiotem sporu w sprawie była ocena uprawnienia K. S. do emerytury w obniżonym wieku, a to w związku z zatrudnieniem w szczególnych warunkach, na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. 2009 nr 153 poz. 1227).

Przypomnieć wypadnie, iż prawo do emerytury, zgodnie z powołaną podstawą prawną, przysługuje ubezpieczonemu – mężczyźnie, urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 r., po ukończeniu 60 lat, o ile przed dniem 1 stycznia 1999r. spełni warunki stażowe – a to wykaże łączny staż ubezpieczenia wynoszący, co najmniej 25 lat, w tym 15 lat wykonywania stale i w pełnym wymiarze pracy w warunkach szczególnych oraz który nie przystąpił do OFE i rozwiązał stosunek pracy. Podkreślić też należy, iż prawo do tej emerytury przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia warunki określone w tym przepisie, niezależnie od tego, kiedy osiągnął przewidziany ustawą wiek emerytalny.

Bezspornym w sprawie było, iż apelujący ukończył 60 lat życia oraz legitymuje się ponad 25 – letnim stażem ubezpieczenia. Spornym natomiast pozostawało, czy będąc zatrudnionym w Gminnej Spółdzielni (...) w P. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracę wykazaną w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) w rozmiarze przenoszącym 15 lat.

Rozstrzygając kwestię sporną, Sąd I instancji jednoznacznie stwierdził, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy, co odniósł, tak do dowodów z dokumentów, jak również dowodów osobowych tj. zeznań świadków, jak i samego wnioskodawcy wskazuje, że w czasie zatrudnienia w (...) (...) w P. jako uczeń nauki zawodu piekarza, a następnie sprzedawca-magazynier środków ochrony roślin nie wykonywał pracy stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

To zasadnicze w sprawie ustalenie Sądu I instancji, które miało decydujący wpływ na sposób rozstrzygnięcia omawianej sprawy, tut. Sąd Apelacyjny, akceptuje i przyjmuje jako swoje. Ustalenie to bowiem jest uprawnione, gdyż znajduje potwierdzenie w zebranych materiale dowodowym.

Te okoliczności w sposób jednoznaczny wskazują, że wnioskodawca nie spełnia koniecznego warunku określonego w § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm.), gdyż jego praca w warunkach szczególnych, w spornych okresach, nie była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu, co w konsekwencji skutkowało musi ustaleniem o braku prawa do dochodzonej emerytury, wobec nie wykazania 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach na datę 1 stycznia 1999 r.

Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w warunkach szczególnych jest w postępowaniu administracyjnym przed organem rentowym, a to zgodnie z § 21 ust. 4 rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983 r. nr 10 poz. 49) świadectwo pracy w szczególnych warunkach, wystawione przez zakład pracy, natomiast w toku postępowania sądowego okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość, w szczególności staż

pracy w warunkach szczególnych, które mogą być udowodnione wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. K. S. dowodził charakter zatrudnienia oraz rodzaj wykonywanych czynności przy pomocy zeznań świadków, osób z którymi pracował w spornym okresie.

Przypomnieć w tym miejscu wypadnie, że zgodnie z § 2 pkt. 1 w/w rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. nr 8 poz. 43), zaliczenie okresu pracy do zatrudnienia w szczególnych warunkach jest uzależnione od wykonywania jej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku.

W świetle poczynionych ustaleń do zakresu obowiązków wnioskodawcy jako ucznia nauki zawodu piekarza było teoretyczne przyuczanie się do zawodu, oraz praktyka w piekarni, a zatem w okresie od 1 października 1967r. do 30 czerwca 1970r. wnioskodawca nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach.

Również drugiego spornego okresu od 22.03.1991 r. do 23.06.1994 r. kiedy wnioskodawca był kierownikiem sklepu wykonując czynności sprzedawcy – magazyniera, nie można było uznać za pracę w warunkach szczególnych, a i w tym zakresie Sąd II instancji w całości podzielił ustalenia Sądu Okręgowego, że nie była to praca wyłącznie ze szkodliwymi środkami ochrony roślin.

W tym miejscu należy przypomnieć, że ustalenie rodzaju rzeczywiście wykonywanych czynności uniemożliwia zaliczenie spornego okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych, gdyż dla uwzględnienia okresu zatrudnienia do pracy w warunkach szczególnych nie jest istotna wskazana nazwa zajmowanego stanowiska, ale wykonywanie określonej pracy, ujętej w wykazach, stanowiących załącznik do rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983 r. (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 21 kwietnia 2004 r. II UK 337/03, OSNP 2004/22/392).

Z tych wszystkich więc wyżej naprowadzonych względów – dzieląc ostatecznie tak ustalenie Sądu I instancji co do braku wykazania przez K. S. wymaganego 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, jak i będącą konsekwencją tego ustalenia, ocenę prawną sprawy sprowadzającą się do stwierdzenia, że wnioskodawca nie spełnia przesłanki nabycia prawa do świadczenia emerytalnego przewidzianego w art. 184 wyżej powołanej ustawy, należało orzec jak w sentencji – na podstawie art. 385 kpc.